

V Praze dne 12. března 2019

Příspěvky do Fondu pojištění vkladů Garančního systému finančního trhu

Pojištění pohledávek z vkladů v Evropské unii a stanovení příspěvků do systému pojištění pohledávek z vkladů se řídí směrnicí 2014/49/EU (dále jen „směrnice DGS II“), o systémech pojištění vkladů, která je v ČR transponována novelou zákona o bankách a zákona o spořitelních a úvěrních družstvech (zákon č. 375/2015 Sb.) s účinností od 1. 1. 2016.

Dne 22. září 2015 vydal Evropský orgán pro bankovníctví (EBA) **Obecné pokyny k metodám výpočtu příspěvků do systémů pojištění vkladů** ([EBA/GL/2015/10](#), dále jen „pokyny EBA“). Česká národní banka potvrdila v souladu s čl. 16 odst. 3 nařízení č. 1093/2010, že se těmito pokyny hodlá řídit.

Výše příspěvku úvěrové instituce a pobočky banky z jiného než členského státu (dále jen „pobočka“)¹ do Fondu pojištění vkladů (dále jen „FPV“) závisí na výši krytých pohledávek z vkladů evidovaných vůči dané úvěrové instituci nebo pobočce (definovaných v § 41ca odst. 4 zákona o bankách, dále jen „kryté pohledávky z vkladů“) a na jejím celkovém rizikovém profilu. Podle směrnice DGS II se rizikově vážené příspěvky vybírají alespoň 1x ročně, až do dosažení minimální požadované výše prostředků ve FPV odpovídající 0,8 % krytých pohledávek z vkladů (této výše musí být dosaženo nejdéle do 3. července 2024²). Podle § 41ca odst. 4 zákona o bankách se příspěvky stanoví i po dosažení minimální výše prostředků ve FPV. Kromě pravidelných příspěvků je navíc možné v případě potřeby vyžádat od úvěrových institucí a poboček i mimořádné jednorázové příspěvky.

ČNB do 31. května stanoví roční výši příspěvků úvěrovým institucím a pobočkám (nenulová výše příspěvku bude stanovena těm úvěrovým institucím a pobočkám, vůči nimž byly v předchozím kalendářním roce evidovány kryté pohledávky z vkladů³). Příspěvek se stanoví v Kč a zaokrouhlí se na celé číslo. Úvěrová instituce a pobočka příspěvek zaplatí do **30. června** příslušného roku ve prospěch Garančního systému finančního trhu.

Pokud prostředky ve FPV již dosáhly minimální požadované výše odpovídající 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí, ČNB stanoví příspěvky tak, aby jejich celková výše v příslušném roce odpovídala hodnotě 0,045 % objemu krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí a poboček. V případě, že prostředky ve FPV nedosahují minimální požadované výše, ČNB stanoví příspěvek tak, aby požadované výše prostředků ve FPV bylo dosaženo do 3. července 2024.

¹ Pobočkou se pro účely stanovení příspěvku rozumí pobočka banky z jiného než členského státu v souladu s definicí v § 1 odst. 6 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, tedy pobočka zahraniční banky, která má sídlo ve státě, který není členským státem Evropské unie ani smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru.

² Podle bodu 20. pokynů EBA „pokud kumulované výplaty přesáhnou 0,8 % pojištěním krytých pohledávek z vkladů, může být tento termín prodloužen o další 4 roky.“

³ V případě nově vzniklých úvěrových institucí a poboček, za které nejsou k dispozici údaje za celý předcházející kalendářní rok, se zohlední údaje, které jsou k dispozici, nejdéle však za 4 po sobě jdoucí čtvrtletí.

Pokud prostředky ve FPV nepostačují k vyplacení zákonem stanovených náhrad, stanoví ČNB mimořádné příspěvky.

Výše příspěvků do FPV se stanoví níže uvedeným postupem:

1. Stanoví se **roční cílová úroveň příspěvků** (*Annual Target Level, ATL*). Pro výpočet se použije aritmetický průměr stavů krytých pohledávek z vkladů k ultimům 4 čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího roku, kdy se příspěvky stanoví.

a) Pokud aktuální výše prostředků FPV je nižší než 0,8 % krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí a poboček, použije se vzorec:

$$ATL = \frac{0,008 \cdot CD \cdot 1000 - ADGSF}{2024 - t + 1} \cdot mae ;$$

kde: CD ... objem krytých pohledávek z vkladů (v tis. Kč),
ADGSF ... aktuální výše prostředků ve FPV,
t ... kalendářní rok, pro který se ATL stanoví,
mae ... koeficient pro zohlednění vlivu hospodářského cyklu.⁴

b) Pokud aktuální výše prostředků FPV je vyšší nebo rovna 0,8 % krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí a poboček, použije se vzorec:

$$ATL = 0,00045 \cdot CD \cdot 1000 ,$$

kde: CD ... objem krytých pohledávek z vkladů (v tis. Kč).

c) V případě následného poklesu objemu prostředků ve FPV pod výši odpovídající 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů stanoví ČNB výši příspěvků též s ohledem na ustanovení § 41ca odst. 5 zákona o bankách⁵:

- i) hodnota ATL se stanoví obdobně jako v písmeni a) s tím, že jmenovatel zlomku se nahradí číslem v intervalu od 1 do 5 (po zvážení aktuální situace);
- ii) při poklesu o více než o 1/3 hodnoty 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů se ATL stanoví obdobně jako v písmeni a) s tím, že jmenovatel zlomku se nahradí číslem v intervalu od 1 do 6 (po zvážení aktuální situace).

⁴ Např. 0,750 = snížení ATL_{GL} o 25 %, 1,250 = zvýšení o 25 %. Hodnota koeficientu se stanoví stejným způsobem, jako pro účely stanovení příspěvků do Fondu pro řešení krizí. Vypočítá se jako součet neupravené hodnoty „mae“ (bez příspěvku cyklu), která se vždy rovná 1, a příspěvků hospodářského cyklu a finančního cyklu. Příspěvek hospodářského cyklu se odvíjí od průměrné hodnoty mezery výstupu (MV) za poslední 4 známá čtvrtletí a 4 následující čtvrtletí podle prognózy ČNB zveřejňované ve Zprávě o inflaci. MV představuje průměr hodnot mezery výstupu spočtené pomocí Cobby-Douglasovy produkční funkce a Kalmanova filtru. Příspěvek finančního cyklu se odvíjí od průměrné hodnoty Indikátoru finančního cyklu (IFC) za poslední 4 známá čtvrtletí. Vývoj hodnoty IFC je zveřejňován ve Zprávě o finanční stabilitě. Konečná hodnota koeficientu „mae“ se zaokrouhlí na 3 desetinná místa a ČNB ji uveřejní na svých internetových stránkách.

⁵ Poklesne-li objem prostředků ve FPV pod hodnotu 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů, stanoví ČNB roční sazbu příspěvků a koeficient upravující celkovou výši ročních příspěvků tak, aby objemu prostředků ve FPV ve výši 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů bylo dosaženo v přiměřené době, nejpozději do 5 let od konce kalendářního roku, ve kterém k tomuto poklesu došlo, v závislosti na objemu chybějících prostředků ve FPV. Pokud objem prostředků ve FPV poklesne pod 2/3 z hodnoty 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů, stanoví ČNB roční sazbu příspěvků a koeficient upravující celkovou výši ročních příspěvků tak, aby objemu prostředků ve FPV ve výši 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů bylo dosaženo do 6 let od konce kalendářního roku, ve kterém došlo k tomuto poklesu.

- d) V případě stanovení mimořádného příspěvku se hodnota ATL stanoví s ohledem na výši nedostatku prostředků ve FPV a aktuální okolnosti v souladu s § 41cc zákona o bankách tak, aby celková výše stanoveného mimořádného příspěvku nepřekročila v kalendářním roce 0,5 % objemu krytých pohledávek z vkladů⁶. Česká národní banka výši ATL pro mimořádné příspěvky uveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup.
2. Stanoví se **roční sazba příspěvků** (*Contribution rate, CR*), která určuje potřebnou výši příspěvku na 1 jednotku kryté pohledávky z vkladu, podle vzorce:

$$CR = \frac{ATL}{CD \cdot 1000} ;$$

kde: ATL ... roční cílová úroveň příspěvků,
CD ... objem krytých pohledávek z vkladů (v tis. Kč).

Hodnota CR se zaokrouhlí na 5 desetinných míst a ČNB ji uveřejní na svých internetových stránkách (v procentním vyjádření, tj. na 3 desetinná místa).

3. Stanoví se výčet **indikátorů rizika** a jejich hodnoty pro jednotlivé úvěrové instituce a pobočky. Přehled indikátorů rizika je uveden v příloze č. 2 úředního sdělení⁷. V případě mimořádného příspěvku tento krok není relevantní.
4. Stanoví se **individuální rizikové skóre** jednotlivých indikátorů (*Individual Risk Score, IRS*), v souladu s přílohou č. 1 úředního sdělení. Výsledná hodnota se pro účely dalšího výpočtu zaokrouhlí na 2 desetinná místa. V případě mimořádného příspěvku tento krok není relevantní.
5. Stanoví se **celkové rizikové skóre** pro jednotlivé úvěrové instituce a pobočky (*Aggregate Risk Score, ARS*), v souladu s přílohou č. 1 úředního sdělení. Výsledná hodnota se pro účely dalšího výpočtu zaokrouhlí na 2 desetinná místa. V případě mimořádného příspěvku tento krok není relevantní.

⁶ Za výjimečných okolností může být stanovena i vyšší sazba mimořádného příspěvku. Může se tak stát, že roční cílová úroveň příspěvků bude vyšší, nebo naopak nižší, než by odpovídalo cílové úrovni podle vzorce v pokynech EBA, což je nicméně v souladu s pokyny, které toto umožňují v bodě 21, resp. 20:

„21. Směrnice 2014/49/EU v žádném případě nebrání členským státům v nastavení vyšší cílové výše ani v tom, aby stanovily, že systém pojištění vkladů může od členských institucí požadovat příspěvky ex ante i po dosažení cílové výše, aby byl splněn cíl uvedený v odst. 17 písm. c).“

„20. Termín pro postupné dosažení cílové výše stanovený v čl. 10 odst. 2 směrnice 2014/49/EU nepřesáhne 10 let. Pokud kumulované výplaty přesáhnou 0,8 % pojištěním krytých pohledávek z vkladů, může být tento termín prodloužen o další 4 roky. V uvedeném časovém rámci by měly být příspěvky co nejrovnoměrněji rozloženy v čase, a to až do dosažení cílové výše, avšak s řádným přihlédnutím k fázi hospodářského cyklu a dopadu, které procyklické příspěvky mohou mít na finanční pozici členských institucí“.

Zákon umožňuje i individuální snížení příspěvku vybraným subjektům, u kterých by mimořádný příspěvek mohl ohrozit likviditu nebo solventnost, nebo prodloužení splatnosti z obvyklých 3 pracovních dnů od doručení rozhodnutí na 6 měsíců, a to i opakovaně (§ 41cc odst. 5 a 6 zákona o bankách).

Koeficient „mae“ se v případě mimořádných příspěvků nestanoví.

⁷ V roce 2019 bude metodika upravena, zejména v pákovém poměru se místo aktiv použije celková hodnota expozice stanovené podle nařízení 2015/62 a podíl pohledávek se selháním bude nahrazen podílem nevykonných pohledávek. Zároveň bude provedena celková recalibrace nastavení vah indikátorů a mezi a případně další změny v návaznosti na plánovanou revizi směrnice DGS II (podle čl. 19 odst. 5 uvedené směrnice) a pokynů EBA obsahujících metodiku pro stanovení příspěvků.

6. Vypočte se **celková riziková váha** (*Aggregate Risk Weight, ARW*) v souladu s přílohou č. 1 úředního sdělení. Mezní hodnoty ARW vycházejí z rizikových vah stanovených nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 (CRR) pro expozice vůči úvěrovým institucím s externím úvěrovým hodnocením, kde je rozsah rizikových vah od 20 % do 150 %. Pro stanovení mimořádných příspěvků se použijí rizikové váhy stanovené pro účely výpočtu posledních řádných příspěvků⁸. Hodnota ARW vypočtená v % v souladu s úředním sdělením se zaokrouhlí na 2 desetinná místa. Pro další výpočet se takto stanovená hodnota ARW převede z procentního vyjádření na desetinné číslo (dále se již nezaokrouhluje, tj. použije se hodnota se 4 desetinnými místy, např. 0,1234 pro ARW = 12,34 %).
7. Vypočtou se **neupravené rizikově vážené příspěvky** (*Unadjusted Risk-based Contributions, URBC_i*) podle vzorce:

$$URBC_i = CR \cdot ARW_i \cdot CD_i \cdot 1000 ;$$

kde: CR ... roční sazba příspěvků (použije se hodnota vyjádřená desetinným číslem),
 ARW_i ... celková riziková váha úvěrové instituce nebo pobočky „i“ (použije se hodnota vyjádřená desetinným číslem),
 CD_i ... výše krytých pohledávek z vkladů úvěrové instituce nebo pobočky „i“ (v tis. Kč; v případě mimořádných příspěvků se použijí hodnoty jako pro účely stanovení ATL).

8. Vypočte se **vyrovnávací koeficient (μ)**, který je pro všechny úvěrové instituce a pobočky stejný a zvyšuje nebo snižuje vypočtenou výši jednotlivých příspěvků tak, aby bylo dosaženo cílové úrovně příspěvků pro daný rok. Jeho hodnotu uveřejní ČNB na svých internetových stránkách. Stanoví se podle vzorce:

$$\mu = \frac{ATL}{\sum URBC_i} ;$$

kde: ATL ... roční cílová úroveň příspěvků,
 URBC_i ... neupravený roční rizikově vážený příspěvek úvěrové instituce nebo pobočky „i“.

Hodnota koeficientu μ se zaokrouhlí na 5 desetinných míst a ČNB ji uveřejní na svých internetových stránkách (uveřejňuje se hodnota vyjádřená v %; pro další výpočet se takto stanovená hodnota převede z procentního vyjádření na desetinné číslo a dále se již nezaokrouhluje, tj. použije hodnota s 5 desetinnými místy, např. 0,12345 pro μ = 12,345 %).

9. Vypočte se **roční upravený rizikově vážený příspěvek** úvěrové instituce nebo pobočky (*Contribution, C_i*) podle vzorce:

$$C_i = URBC_i \cdot \mu ;$$

kde: URBC_i ... neupravený roční rizikově vážený příspěvek úvěrové instituce nebo pobočky „i“,
 μ ... vyrovnávací koeficient (použije se hodnota vyjádřená desetinným číslem).

⁸ Pokud nebyla riziková váha stanovena, použije se průměr rizikových vah úvěrových institucí a poboček, kterým riziková váha stanovena byla, ledaže by bylo vhodnější stanovit ARW jiným postupem (např. v případě přeměny subjektu použít ARW právního předchůdce, v případě sloučení použít průměrnou ARW sloučených subjektů váženou objemem krytých pohledávek z vkladů, apod.)

Není-li výše uvedeno jinak, použije se údaj zaokrouhlený na celé Kč.

Hodnota CD se stanoví obdobně jako pro účely přílohy č. 2 úředního sdělení jako průměr hodnot k ultimům 1., 2., 3. a 4. čtvrtletí předcházejícího roku, na 2 desetinná místa. Pokud jsou u některé úvěrové instituce nebo pobočky k dispozici údaje pouze za kratší období, použije se průměr stavů k ultimům čtvrtletí, za které je údaj k dispozici, nejdéle však za poslední 4 po sobě jdoucí čtvrtletí, ledaže by bylo vhodnější použít jiný postup⁹.

⁹ Např. v případě přeměny subjektu použít údaje právního předchůdce, nebo v případě sloučení použít součet krytých pohledávek z vkladů sloučených subjektů. Pokud údaj není k dispozici vůbec, protože se jedná o novou instituci, za kterou nebyly dosud ČNB vykázány žádné kryté pohledávky z vkladů, pro účely výpočtu se má za to, že výše krytých pohledávek z vkladů je nulová.